

Keresztény/Keresztyén Akadémia 2016/17 tanév, 7. alkalom
Isaszeg, Falumúzeum (Madách u. 15.), 2017. március 24. péntek, 18 óra

Gergely Szabolcs előadása:

A reformátusság nemzetmegtartó szerepe

Gergely Szabolcs lelkész a diplomáját a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetben 2001-ben szerezte. Azután 2015-ig Kárpátalján, a Fornsói Egyházközségben végezte szolgálatát. A Beregi Református Egyházmegyében 2006 és 2008 között jegyzői, 2008 és 2014 között főjegyzői tisztséget töltött be, utána pedig a Kárpátaljai Református Zsinat tagja. Erdélyi születésű vallás- és angoltanár feleségével 2001-ben kötött házasságot, három gyermekük van.

2015. szeptember 20-án, a vasárnapi Istentiszteletet követő közgyűlésen, az isaszegi református gyülekezet tagjai egyhangú szavazással nagytiszteletű Gergely Szabolcs kárpátaljai lelkészt választották meg lelképászoruknak. Gergely Szabolcs lelképászor a családjával októberében költözött Isaszegre. Búcsú Istentisztelete Fornoson október 18-án volt, isaszegi szolgálata pedig 2015. október 20-án kezdődött.

Szendrő Dénes

A német és németalföldi egyetemekről hazatérő teológusok és diákok tevékenysége nyomán a 16. század végére az ország lakosságának mintegy fele reformátussá, egynegyede evangélikussá vált, csupán a maradék egynegyed maradt meg katolikusnak. Erdélyben a kálvinizmus aránya még nagyobb volt, emellett az egyetlen magyar alapítású vallás és egyház, a *Dávid Ferenc* alapította unitarizmus is teret hódított. A Felvidék és a Dunántúl inkább a reformáció lutheri ágát követte, az alföldi mezővárosok és Északkelet-Magyarország pedig a kálvinit, így lett Debrecen máig a „kálvinista Rómává”.

S mindez történt közvetlenül Mohácsot követően, a nagy nemzeti tragédia idején, a három részre szabdalt országban! A török által megszállt középső s a Habsburg uralta nyugati, északi területek földi nyomorúsága, próbatétele következtében kialakult lelki állapot a magyarázat arra, hogy az emberek minden korábbinál intenzívebben fordultak Isten megtartó kegyelme felé. Ahogy a kedves irodalomtörténész professzorom, *Czine Mihály* fogalmazott: „*A csüggedő szívnek a Biblia és a zsoltár lett a rejtjeles 'virágbeszéde', s Mohács után a templom lett a politikai fórum (...) 1534-ben jelent meg a teljes Biblia első német fordítása, 1535-ben az angol, 1541-ben a svéd, 1584-ben a szlovén biblia és 1590-ben a magyar ó- és újtestamentum (...) Nem volt könyv, nem volt író Petőfűg és Aranyig, amely a magyar stílust, a magyar beszédet annyira színezte, sőt meghatározta volna, mint Károlyi Gáspárnak, az 'istenes vénembernek' – a bibliafordítása*”

A reformáció terjesztői – a legkülönbözőbb műfajokban –, írásban is közvetítették a reformáció tételeit. Övék az érdem, hogy a beszélt nyelv írott, nyomtatott nyelvvé vált, amely nálunk az irodalmi nyelvet is megteremtette. Tanítottak a népünk nyelvén, iskolákat, kollégiumokat alapítottak Patakon, Debrecenben, Pápán, Mezőtúron, Békésen, Sopronban, Eperjesen, utóbb Gyulafehérváron, Nagyenyeden, Kolozsvárt, Marosvásárhelyt, Székelyudvarhelyen, Sepsiszentgyörgyön s mindenütt, ahol erre mód nyílt. Négy évszázadon keresztül e skólák hitvalló papok s tanítók ezreit, a magyar literatúra és közélet kimagasló jeleseit nevelték, akik ha kellett, a kardot is megmarkolták. Az új hitre áttért protestáns főurak a tankönyvek s a hitbuzgalmi irodalom sokszorosítására számos nyomdát létesítettek.

János Zsigmond erdélyi fejedelem uralkodása alatt, 1568-ban a tordai országgyűlés mondta ki a világon elsőként, hogy a hit pedig kinek-kinek a maga dolga. Az egyedülálló vallási türelmet megfogalmazó törvény az Erdélyben bevett mind a négy vallásra – a római katolikusra, az evangélikusra, a reformátusra és az unitáriusra – nézvést szabad gyakorlást hirdetett.

Székely András Bertalan